

Sygn. akt III KK 138/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,

w sprawie **P. J. H.**

skazanego z art. 209 § 1 a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 11 czerwca 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na

niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w T.

z dnia 4 stycznia 2018 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o
karze łącznej i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi
Rejonowemu w T. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w T., wyrokiem nakazowym z dnia 4 stycznia 2018 r., sygn. akt II K [...] uznał P. J. H. za winnego tego, że:

- I. w okresie od 19 lutego 2014 r. do 12 stycznia 2015 r. w B., województwo [...], uporczywie uchylał się wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz swoich dzieci K. H. i X. H., określonego postanowieniem o zabezpieczeniu powództwa o zasądzenie alimentów z dnia 18 lutego 2014 r., wydanym przez Sąd Rejonowy w T. w sprawie o sygnaturze akt III RC [...], ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w T. z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie o sygnaturze akt III RC [...], ostatnio na kwotę 600 złotych miesięcznie na rzecz X. H. oraz na kwotę 400 złotych na rzecz K. H., nie regulując powstałych w tym okresie z tego tytułu zaległości, doprowadzając do sytuacji, że łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości przekroczyła równowartość 3 świadczeń okresowych, przez co naraził je na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych; tj. popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1, 1a pkt 1 i § 2 k.k., art. 35 § 1 k.k., wymierzył mu karę 10 miesięcy ograniczenia wolności w postaci obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym.
- II. w okresie od 10 stycznia 2016 r. do 1 lipca 2017 r. w B., województwo [...], uporczywie uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz swoich dzieci K. H. i X. H. określonego ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w T. z dnia 20 sierpnia 2015 r. w sprawie o sygnaturze akt III RC [...] na kwotę 400 złotych miesięcznie na rzecz X. H. oraz na kwotę 300 złotych na rzecz K. H., nie regulując powstałych w tym okresie z tego tytułu zaległości, doprowadzając do sytuacji, że łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości przekroczyła równowartość 3 świadczeń okresowych, przez co naraził je na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1, 1a pkt 1 i § 2 k.k., art. 35 § 1 k.k., wymierzył mu karę roku graniczenia wolności w postaci obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny

w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do wykonywania ciężącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie dzieci K. H. i X. H..

III. w okresie od 24 sierpnia 2016 r. do 1 czerwca 2017 r. w B., województwo [...], działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wielokrotnie będąc nietrzeźwy wdzierał się na ogrodzoną posesję E. H. i na jej żądanie, jako osoby uprawnionej, posesji tej nie opuszczał, tj. popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 193 k.k. i za to na podstawie art. 193 k.k. w zw. z art. 34 § 1, 1a pkt 1 i 2 k.k., art. 35 § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy ograniczenia wolności w postaci obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym.

Następnie Sąd Rejonowy, na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1, 1a pkt 1 i § 2 k.k., art. 35 § 1 k.k. Sąd połączył orzeczone wobec oskarżonego jednostkowe kary ograniczenia wolności i wymierzył mu karę łączną roku i 2 miesięcy ograniczenia wolności.

Przedmiotowy wyrok nakazowy uprawomocnił się 17 stycznia 2018 r.

Z kasacją w trybie art. 521 § 1 k.p.k. złożoną na niekorzyść skazanego wystąpił Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, to jest art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. polegające na wymierzeniu skazanemu kary łącznej ograniczenia wolności w wymiarze roku i 2 miesięcy bez jednoczesnego nałożenia obowiązku wykonania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne i określenia czasu tej pracy w stosunku miesięcznym, w następstwie czego doszło do rażącej obrazę przepisów prawa karnego materialnego, to jest art. 86 § 3 k.k., art. 34 § 1a pkt 1 k.k., art. 35 § 1 k.k., co skutkuje niemożnością wykonania wyroku. Z tego względu wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Rejonowemu w T. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja się okazała uzasadniona.

Art. 413 § 2 k.p.k. ustanawia wymóg, aby wyrok skazujący zawierał m.in. rozstrzygnięcie, co do kary. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie powinno być kompletne oraz odpowiadać, co oczywiste – regułom prawa materialnego. W wypadku skazania na karę (tu: łączną) ograniczenia wolności, konieczne jest dookreślenie, czy ma ona polegać na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne (art. 34 § 1a pkt 1 k.k.), czy też na potrąceniu od 10% do 25% wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny wskazany przez sąd (art. 34 § 1a pkt 4 k.k.). Obowiązek w tym zakresie ma charakter stanowczy i znajduje oparcie w treści art. 34 § 1b k.k.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy, jak również fakt, iż w wymierzonych karach jednostkowych wskazano, iż ich wykonanie ma polegać na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, należało podzielić stanowisko Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, zgodnie z którym zaskarżony kasacją wyrok nakazowy istotnie zapadł z rażącym naruszeniem przepisów prawa karnego procesowego, a to jest art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. polegającym na wymierzeniu skazanemu kary łącznej ograniczenia wolności bez jednoczesnego nałożenia obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne i określenia czasu tej pracy w stosunku miesięcznym. Uchybienie to w konsekwencji doprowadziło do rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest art. 86 § 3 k.k., jak również – niepowołanego w kasacji - art. 34 § 1b k.k.. Ten ostatni przepis nie tylko stwarza sądowi możliwość wyboru sposobu ukształtowania kary ograniczenia wolności, ale również obliguje do orzeczenia przynajmniej jednego ze środków wymienionych w art. 34 § 1a k.k., na co wskazuje posłużenie się przez ustawodawcę trybem oznajmującym – „obowiązki i potrącenie, o których mowa w § 1a, orzeka się (...)”.

Stan taki skutkuje niemożnością wykonania wyroku (podobnie Sąd Najwyższy w wyrokach: z dnia 5 marca 2008 r., V KK 453/07, R-OSNKW 2008, poz. 542; z dnia 12 października 2006 r., WK 22/06, R-OSNKW 2006, poz. 1962; z dnia 4 stycznia 2005 r., WA 28/04, R-OSNKW 2005, poz. 43). Spełniony więc został warunek istotności wpływu uchybienia na treść zaskarżonego orzeczenia (art. 523 § 1 zdanie pierwsze k.p.k.). Opisanego uchybienia nie można również

naprawić w innym trybie, aniżeli poprzez wniesienie od dotkniętego taką wadą wyroku nadzwyczajnego środka zaskarżenia, bowiem nie można tego uchybienia konwalidować także w toku postępowania wykonawczego (zob. wyrok SN z dnia 30 maja 2017 r. III KK 16/17, LEX 2320358).

W tym stanie rzeczy zaskarżony kasacją wyrok nakazowy – w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze łącznej podlegał uchyleniu, a sprawa w tym zakresie przekazaniu Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd *meriti* będzie miał na uwadze powyższe zapatrywania prawne Sądu Najwyższego (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

a